

„Nem vagyok méltó...”

Teológuspassió

Mielőtt megkezdődik... Szépen felújított, de fűtetlen templomban hektikusan ide-oda szaladgálók, a „játékerter” rendezgető vagy éppen a jelmezüket magukra öltő szereplők... A fagyoskodó, a történéseket egyelőre még közönyösen figyelő „nézősereg” soraiiban némelyek halkán beszélgetnek, mások csendesen, befelé fordulva várakoznak, de olyan is akad, aki telefonja nyomogatásával hidalja át az „üres” perceket. Az egész teret egy-

fajta kellemes emberi zizegés tölti be. Még nincs itt az ideje... A színpad rendezgetése is eltart, kopott barna takarót terítene a padlóra. „Harang csendül, ének zendül...!” – és megkezdődik az előadás.

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennel volt, és Isten volt az Ige. Ő kezdetben az Istennel volt. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. A világosság a sötéttségben fénylik...” (Jn 1,1–5)

...arad a hang a jelenlévők felé: és hirtelen szinte tapinthatóvá válik a koncentrált figyelem. A tekintetek most az oltár felé fordulnak. Az imént még kissé esetenül szaladgáló, készülődő szereplők egyszerre csak előadóművészekké változnak, a nézők pedig – akik eddig egymástól függetlenül gondolkodtak – egy emberként követik az előadást.

Megkezdődött... Érezhetően. A szívdobog. Akik látjuk és halljuk, a másodperc töredéke alatt zuhanunk be-

FOTO: GABNAI SÁNDOR

Beszélgetés Wölfel Mihály teológushallgatóval, aki Jézus Krisztus interpretálójává vált a teológuspassió ide előadásában

– Hogyan született meg az előadás ötlete? Kik az előadók?

– Az Evangelikus Hittudományi Egyetemen régóta hagyomány, hogy a harmadik évfolyamosok passiójátékkal készülnek fel húsvételre, amelyet először a zuglói istentiszteleten adunk elő, majd a nagyhéten indulunk tovább. A passiókört rendszerint más-más egyházmegyében valószínű meg. Többségünkben ebben az évben is harmadéves teológusok játszottak el Jézus szenvedéstörténetét, de csatlakozott hozzáik négy másodéves fiú is.

– Más előadásai is vannak?

– Mivel egy évfolyam vagyunk, nyugodtan mondhatom, elég jól összehoztuk a csapatot. Azonban hárman is ösztöndíjjal külföldön vannak az évfolyamból, így az ő helyükre hívtuk meg azt a négy másodéves hallgatót, akik jövőre lesznek ugyanebben a helyzetben, ezért a saját évfolyamukkal nem tudnának együtt passiózni. Más előadásunk nem szokott lenni, szerintem egyikünk sem érzi azt, hogy hatalmas színészi kvalitásokkal rendelkezne, így nem is gondolkodtunk máson. De köszönjük a feltételezést, nagyon jólesik...

– Ki állította össze a szöveget, a zenét?

– A szöveget Rosta Izabella szerkesztette egybe, de együtt hoztuk a döntést, hogy János evangéliumát dolgozzuk fel. Fontos szempont volt az is, hogy az eredeti bibliai szöveget hagyjuk meg, így tulajdonképpen csak egy-két jelenetben formáltuk magunkra őket. A zenei betéteket Nagy Szabolcs másodéves teológushallgató – az egyik katonai – állította össze az én segítségemmel. – Ki döntötte el a szereposztást? Van rendező?

– A szerepeket közösen választottuk ki, ami szerin-

tem az ide előadás passió erőssége. A rendezés abszolút együtt zajlott, a próbák során alakult ki ez a forma, ugyanakkor még magán a passiókörúton is nagyon sokat fejlődött, formálódott a darab, hiszen minden gyülekezetben más és más kihívással értünk szembe. Szeretném megemlíteni a sopronkőhídi börtönben végzett szolgálatunkat, amely mindannyiunk számára nagy élmény maradt, valamint a soproni gyülekezetben tartott előadásunkat, ott ugyanis nem volt könnyű úgy betölteni a teret, hogy a hatalmas templomban érthetőek legyenek a párbeszédok.

– Összesen hány helyen adták elő a passiót?

– Tíz nap alatt hússzor játszottuk el.

– Milyen érzést éltél, mikor eljött az ide előadás?

– Nehéz erre a kérdésre válaszolni, mert mindenki-ben más-más érzések futnak végig ilyenkor. Nyilvánvalóan nem lehet könnyű Péternek megtagadnia Mestert vagy Júdásnak elárulnia Urát, Pilátusnak döntést hoznia vagy a népek elítélние Jézust. Minden előadásnak voltak nehezebb és könnyebb pillanatai; számomra talán a legnehezebb volt a keresztben az utolsó mondatokat elmondani, amelyek tulajdonképpen a barátainhoz intéztek. Az egész előadás-sorozat nagyon változóan alakult, hiszen fáradság, kimerültség, betegségek tartották. Ugyanakkor biztos vagyok benne, hogy örök életre szóló élménnyel lettünk gazdagabbak. Nagyon köszönjük mindazt a szeretetet, amelyet a gyülekezetektől kaptunk, és külön köszönjük Gabnai Sándor esperesnek, hogy lehetővé tette ezt a körutat, miáltal a Soproni Egyházmegye életébe is betekintést nyerhettünk.

■ B. A.

le a történebe. Mostantól már együtt sírunk, és reménykedünk, megborgunk és fohászkozunk. A megfeszített Krisztusra rátekinteni sem merünk. (Micsoda merész és bátorág kell ahhoz, hogy „el-játsszuk!”)

Mert megtörtént a csoda, és ez a csoda most van. Mi, akik a passiót az emberi időszámítás szerinti kétezer évvel később szemlélhetjük, már rész-szerűsülhetünk abban a kegyelemben, hogy Krisztus szenvedéstörténetét a feltámadás fényében éljük át.

„Atyám, eljött az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged. Hatalmat adtl nek mind-den ember felett, hogy mindenkinek, akit neki adtl, örök életet adjon. Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldtl, Jézus Krisztust. Én megdicsőítetek té-

ged a földön. A művet, amelynek elvégzését rák bíztl, véghezvittem.”

A passió előadását istentisztelet követi az úrvacsora szentségének vételével. S ahogy elhagynom a helyszínt – a csodalatos akusztikájú vadosfai evangélikus katedrális – elbűsúzva a lelkeskedtl, a helybélttl és a teológusoktól, megköszönve a bátorágukat, az úton hazafelé még sokáig azon gondolkodom, hogy ha lehetséges, szeretnék maradni. Örökkön-örökké. Ott, az egyetlen és igaz történebe szívében.

■ BÜKY ANNA

A passió elhangzott az Evangelikus Hittudományi Egyetem (EHE) hallgatóinak előadásában dr. Szabóné Mátrai Marianna lelkésznek, az EHE Gyakorlati Intézet igazgatójának vezetésével április 3-án, nagypénteken a vadosfai evangélikus templomban.

Az üveghyegyen túl

Nem a mesék birodalmába hívom a kedves olvasót. Csak a kép jön onnan. Arról a különleges tapasztalatról próbálók írni, amikor az élénk tornyosuló hegy beszűkíti a látómeződet, eltakarja a kilátásunkat, de valami mégis átsejlik rajta. Mint amikor üvegábrán átszűrődik a fény, de meg is török rajta.

Az előrehozott lapzárta miatt nagyhét szerdáján versenyt futok az idővel. A szíveben még az előttem álló nagyhéti és húsvéti ünnepi alkalma izgalma és szorongása, a fejemben rám váró szolgálatok még csak formálódó prédikációs gondolatai kavarnak, s közben igyekszem tíz nappal előretérni a naptár, amikor az újság a kezembe és az iratérjlesztési asztalokra kerül.

A kiemelkedően nagy és fontos ünnepek miatt ilyenkor még nagyobbnak tűnik a távolságok, mert az ember lelke rövid idő alatt is hatalmas utat, mélységeket és magasságokat jár be.

Nagycsütörtökön az úrvacsora szeretetétől ünnepelők lélekben az utolsó vacsora emeleti szobájába lépnek be. Részeséivé válnak annak a megrendítően intím közösségnek, amelynek asztalfőjén maga Jézus ül. Szinte megál a levegő, amikor Jézus elzár a megszokott szédérestől liturgiától.

Az ősi szavakat más jelentésstartalommal tölti meg. Úgy törö meg a kenyeret, és úgy adja tanítványainak, mint az övétől adott testét. A kelyhet

úgy adja körbe, hogy benne övétől hulló vérét ihatják a jelenlévők... Isten új szövetsége! Aztán a vacsorán elhangzik egy sejtélmes mondat is, melyben egyszerre közeli és mégis távolinak tűnő ígért szólal meg: „...nem iszom mostantól fogva a szőlőtől terméséből, amíg el nem jön az Isten országa.” (Lk 22,18) – Közöl jött az Isten országa.

De sajnos nem áll itt meg az idő. Pedig olyan jó lenne maradni még ebben a meghitt közösségben! Túl gyorsan jön a családossal, áruházzal, tagadással, félelemmel és fájdalommal átvirrasztott éjszaka, majd a kegyetlen nagypénteki borzalom. A hatalom, az erőszak, a korbácsolás és a fegyverek diadala. A halál újabb győzelme. Még feleltet is! Persze megindít, ahogy Jézus a keresztben elcsukló hangon is kínzó élményekkel: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!” (Lk 23,34) A szeretet fontos megnyilvánulása ez. A Mester lényének tükré.

A morális győzelemhez semmi kétségem nem fér, de vele kapcsolatban másfajta győzelemben is bíztak övét. Jézus keresztthalálát nemcsak a rettenetes fizikai kín és a könyörtelen megaláztatás teszi szívszorítóvá, hanem az, hogy a Jézusban közel jött az ember! A Golgotán is az ősi tapasztalat erősödik meg, hogy világgunkban az erőszak a legfőbb erő.

Az utolsó sóhajtás utáni csend ezért is olyan döbbenetes.

Biztos vagyok benne, hogy sokan lehetnek, akik egészen a végéig valami utolsó vagy utolsó utáni nagy dráma fordulóján bíztak, hogy Isten va-lahogy mégis be fog avatkozni, mert ez vehet nem történebe meg. Amikor viszont Jézus kilehelte a lelkét, akkor az utolsó pillanatig reménykedők is azt érezték: itt összeomlott, befejezött, véget ért minden. Kívétel nélkül mindenki így látta és így gondolta akkor. A legközelebbiek, a családtagok és a tanítványok is.

Az értelmünk nem tudta felfogni, a lelkünk nem volt képes elfogadni a történeteket. Lukács evangélista az em-mausi tanítványok történetében szépen megrajzolta a csalódott tanítványok mély gyászát és kiábrándultságát. Magukba roskadva, üveges tekintettel ismételték: „Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt.” (Lk 24,21)

Feltámadott már hosszú percektől, talán órák óta mellettlünk ment. Kilmétereiket tettek meg, s közben beszélgettek, de ők nem voltak képesek felismerni. Szomorú fejüket sem voltak képesek felemelni, csak a bánatukat, csalódásukat ismételték.

Olyasmit láthatnánk, ami a világtörténelem legnagyobb csodája, hogy a Megfeszített él, és a halála utáni harmadnapon velük megy az úton. Az ő szemük és lelkük azonban nem látott át az üveghyegen... A családás, a fájdalom teljesen lebéntotta, érzékeltelené tette őket.

Amikor aztán a rejtélyes idegen betért hozzájuk, és megtörte a kenyeret, akkor eltűnt az akadály. Felismer-ték, hogy Jézus az. Gyönyörűen írja le Lukács ez is, hogy a fáradt, er-nedült tanítványokat ez a fordulat miként töltötte fel erővel. A felismerés hatalmas energiákat mozgósított. Egyszerűen nem tudtak ott maradni. Indulniuk kellett máris vissza a hosszú úton Jeruzsálemba, mert el kellett mondaniuk tanítványtársai-knak a nagy hírt.

Az Isten szeretetének és hatalmának felismerésében hihetetlen erő rejlik! Az itt élő, az üveghyegy mögöt-tieket nem látó, csak sejtő és remélő embernek nagyon fontos az, ami ott, az üveghyegy takarásában történt.

Semmi mással nem tudjuk kifejezni ezt a földön, mint a jelezhető legnagyobb ellentétek egymás mellé állításával. Amint nálunk a gyász és a vele járó szomorúságot a fekete színhez kapcsoljuk, Jézus halál feletti győzelmét a skála másik végén lévő fehér szín tudja csak jelezni. A fehérvacsnapi konfirmáció a Jézus Krisztus győzelmébe való belekapaszkodásunk fontosságát fejezi ki. Fehér ruhát öltönek a konfirmandusok. Ez egyszerre utal a bibliai korban szokásos, a profán használatlól elkülönítet menyegzői ruhára, színében pedig Jézus Krisztus bűn és halál feletti győzelmé.

A menyeyi lakodalmas ház nem nyílik ki sem a jószágunk, sem a tel-

ÉGTÁJOLÓ

jesítményünk, sem az érdemeink miatt. Isten Krisztusban megmutatott szeretete azonban reményt ad erre. Luther erre utal akkor, amikor a hit általi megigazulásról ír. A hit lelki belekapaszkodás a felénk nyújtott mentő kézbe.

A sok elemében furcsa, elborzított, érthetetlen és követhetetlen történet homályosan sejjik át az üveghyegen. Néha távolinak, máskor közelinek érezzük. Azt kívá-nom, hogy felérvacsornapon is mind többeket érthetsen meg közelről, mert erő és remény rejlik benne, amelyet fontos továbbadni nemzedékről nemzedékre.

Szemere János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület